

PRESSITEADE nr 177/22

Luxembourg, 8. november 2022

Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-704/20 ja C-39/21 | Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (kinnipidamise kontroll omal algatusel)

Liikmesriigi kohus peab omal algatusel kontrollima, kas riigis ebaseaduslikult viibiva välisriigi kodaniku või varjupaigataotleja kinnipidamine on õiguspärane

Liidu õigusest¹ nähtub, et rahvusvahelise kaitse taotluse esitanud või liikmesriigis ebaseaduslikult viibiva välisriigi kodaniku kinnipidamise või selle jätkamise õiguspärasuse suhtes kehtib hulk tingimusi

Alžeeria, Maroko ja Sierra Leone kodanikud vaidlustasid erinevatele Madalmaade kohtutele esitatud kaebustes nende suhtes kohaldatud kinnipidamise.

Madalmaade kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu ja Haagi esimese astme kohus, 's-Hertogenboschi kohtumaja, küsisid Euroopa Kohtult, kas liidu õigus kohustab kohtuid omal algatusel kontrollima seda, kas järgimata võib olla jäetud mõni kinnipidamise õiguspärasuse suhtes kehtiv tingimus, millele puudutatud isik ei ole tuginenud.

Euroopa Kohus tuletas tänases kohtuotsuses kõigepealt meelde, et kolmanda riigi kodaniku mis tahes kinnipidamine kas ebaseadusliku riigisviibimise tõttu toimuva tagasisaatmismenetluse raames, rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise raames või sellise kaitse taotleja üleandmisel tema taotluse läbivaatamise eest vastutavale liikmesriigile, riivab tõsiselt Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 6 tagatud õigust vabadusele.

Järelikult, kui ilmneb, et kinnipidamise õiguspärasuse tingimused ei olnud täidetud või ei ole enam täidetud, tuleb puudutatud isik viivitamatult vabastada. Nii on see eelkõige juhul, kui tuvastatakse, et tagasisaatmismenetlust, rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamist või vajaduse korral üleandmise menetlust ei viida enam läbi nõuetekohase hoolsusega, või leitakse, et kinnipidamine ei olnud või enam ei ole proportsionaalne.

Euroopa Kohus rõhutas seejärel, et välismaalaste kinnipidamise puhul ei piirdunud liidu seadusandja ühiste sisuliste nõuete kehtestamisega, vaid on – tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte järgimiseks – ette näinud ka ühised menetlusnormid, mille eesmärk on tagada, et igas liikmesriigis on olemas süsteem, mis võimaldab pädeval kohtuasutusel vajaduse korral pärast omal algatusel kontrollimist vabastada puudutatud isiku niipea, kui ilmneb, et tema kinnipidamine ei olnud või enam ei ole õiguspärane.

Eeltoodust nähtub, et kohtuasutus, kelle pädevuses on kontrollida kinnipidamise õiguspärasust, peab arvesse võtma kõiki talle esitatud andmeid, sealhulgas faktilisi asjaolusid, mida on täiendatud ja selgitatud menetlustoimingute käigus, mida ta on pidanud riigisisese õiguse järgi vajalikuks läbi viia, ning nende andmete

¹ Eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT 2008, L 348, lk 98) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/33/EL, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELT 2013, L 180, lk 96), koosmõjus põhiõiguste harta artikliga 6 (õigus vabadusele).

alusel põhjendatuse korral tuvastama liidu õigusest tuleneva õiguspärasuse tingimuse rikkumise, kuigi puudutatud isik ei ole sellisele rikkumisele tuginenud. See kohustus kehtib sõltumatult õiguspärasuse tingimuse täidetust omal algatusel kontrolliva kohtuasutuse kohustusest paluda pooltel esitada selle tingimuse kohta oma seisukoht vastavalt võistlevuse põhimõttele.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda siseriiklikku kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on siseriikliku kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele siseriiklikele kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005.

Hoiame ühendust!

